

*Podkladové vyjádření Ministerstva pro místní rozvoj k návrhu
Písemného vyjádření České republiky v řízení o předběžné otázce C-
727/22 Friends of the Irish Environment*

K návrhu vyjádření k první předběžné otázce, bodu 4.1.10

Navrhujeme doplnit do bodu 10, nebo jako samostatný bod, následující úvahu:

Pokud je „Národní rámec pro plánování“ přijímán pouze na základě obecného zmocnění výkonné moci členského státu pro danou oblast, jak vyplývá z ústavy Irské republiky, tedy na základě nejobecnějšího vymezení oblasti působnosti, je třeba tuto skutečnost uvážit z hlediska souladu s kritérii, která směrnice SEA stanoví pro určení plánů a programů spadajících do její působnosti, zejména z hlediska kritéria „*kteřé jsou vyžadovány právními a správními předpisy*“. Pokud by toto kritérium zahrnovalo i koncepce, jejichž přijetí je umožněno obecným vymezením oblasti působnosti v ústavě, bylo by potom otázkou, jaké další rozlišení by toto kritérium k prvnímu kritériu „*kteřé podléhají přípravě nebo přijetí orgánem na národní, regionální nebo místní úrovni...*“ ještě přidávalo. Vyloučeny tímto kritériem by byly pouze plány nebo programy, které by „orgán“ přijímal mimo oblast své působnosti, tedy nezákonně. Vzhledem k axiomu racionality práva musíme předpokládat, že druhé kritérium čl. 2 písm. a) směrnice, „*kteřé jsou vyžadovány právními a správními předpisy*“, má pozitivní obsah. Tímto obsahem jsou plány či programy, „*jejichž přijímání je upraveno ustanoveními vnitrostátního práva, která určí orgány příslušné pro jejich přijímání, jakož i postup jejich přípravy*“, jak bylo citováno z rozsudku SD EU výše. Plány a programy, pro jejichž pořízení neexistuje dostatečně konkrétní právní základ, jsou tak z působnosti směrnice vyloučeny.

K návrhu vyjádření ke třetí předběžné otázce, bodu 4.3.

Neztotožňujeme se s právním názorem, že směrnice vyžaduje ve všech případech, tedy pro všechny koncepce, provést posouzení všech rozumných variant ve stejné podrobnosti a schvalujícímu orgánu předložit návrh koncepce obsahující tyto varianty a jejich posouzení včetně návrhu zmírňujících opatření. Jsme přesvědčeni, že tento přístup je třeba diferencovat. Interpretace čl. 5 směrnice, která je v návrhu vyjádření nyní obsažena, je relevantní pro nejobecnější koncepce bez konkrétních územních požadavků, pro podrobnější koncepce by takto široce pojaté posuzování bylo nepřiměřenou a neúčelnou zátěží. Je třeba mít na paměti, že okruh koncepcí, které podléhají směrnici SEA, zahrnuje vedle obecných koncepcí bez konkrétního územního dopadu jako je v ČR např. energetická koncepce, také například územně plánovací dokumentaci, kde působnost směrnice klesá až na úroveň územních plánů jednotlivých obcí. Představa, že územní plán bude předkládán zastupitelstvu obce s plnohodnotným posouzením všech rozumných variant jeho řešení, aby tento schvalující orgán mohl případně vybrat jinou variantu, než která je vybrána, znamená, že všechny rozumné varianty budou nejenom plnohodnotně posouzeny, ale také plnohodnotně rozpracovány v samotné koncepci. Takovýto postup by byl nejen nevhodný a neúčelný, ale popíral by smysl uspořádání plánovacích postupů směřujících od obecné roviny ke konkrétním řešením.

Obava, že podrobnějším posouzením vybrané varianty dochází ke zkreslení v procesu jejího výběru, není oprávněná. Pokud by tato obava byla reálná, museli bychom se rovněž tak obávat

toho, že výběrem „rozumných variant“ z celé škály možných řešení dochází ke zkreslení, neboť rozumné varianty jsou posouzeny postupem podle směrnice, kdežto ostatní varianty jsou posouzeny jen natolik, aby bylo zřejmé, že nejsou rozumné.

Právě tak je ovšem třeba postupovat v posuzování všech rozumných variant až do okamžiku (a do podrobnosti znalostí), ve kterém lze s morální jistotou stanovit vybranou variantu a kdy lze se stejnou jistotou uvést důvody, proč nejsou vybrány varianty jiné, včetně toho, jaké by byly jejich dopady na životní prostředí, pokud by byly vybrány.

Jsme přesvědčeni, že směrnice tento výklad umožňuje. V čl. 5 odst. 1 sice směrnice uvádí, že ve zprávě se „určí, popíší a posoudí možné významné vlivy na životní prostředí vyplývající z provádění plánu nebo programu a rozumná náhradní řešení“, nestanoví však výslovně, že „rozumná náhradní řešení“ musí být posouzena ve stejné podrobnosti, jako vybraná varianta. Obsah zprávy upřesňuje příloha směrnice, kde jsou pod písm. g) uvedena „plánovaná opatření pro předcházení, snížení a pokud možno vyrovnání všech významných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provádění plánu nebo programu“, nikoliv tedy z jeho variant, které nebyly vybrány, kdežto pod písm. h) se požaduje uvést „shrnutí důvodů pro výběr projednávaných řešení...“. Směrnice tak ve zprávě požaduje uvést negativní vlivy plánu nebo programu, navržená opatření a důvody, které vedly k výběru řešení. Směrnice tedy přinejmenším připouští, aby schvalujícímu orgánu byla předložena koncepce ve vybrané variantě spolu s dostatečnými důvody, vysvětlujícími proč byla právě tato varianta vybrána a proč jsou jiné varianty méně vhodné. Přitom postup posouzení variant a výběru nejvhodnější z nich musí být ověřitelný.

Zachování postupu, kdy jsou rozumné varianty posuzovány až do chvíle, ve které jsou známy dostatečné důvody pro výběr jedné z nich a pro vyloučení jiných, přičemž je zřejmé, že další posuzování, spojené s dalším rozpracováním a projednáváním rozumných variant, již tyto důvody nemůže na základě nových zjištění zvrátit, a bylo by tudíž nevhodné a neúčelné, považujeme pro oblast územního plánování za zásadní.

V tomto smyslu navrhujeme upravit vyjádření České republiky k otázce č. 3 v bodě 4.3. návrhu vyjádření.

Dne 27. března 2023

zpracoval

Mgr. Ing. Petr Lepeška